

“La imposició és la quota actual del 97% de cinema en castellà”

El secretari de Cultura del govern de la Generalitat, Eduard Voltas, discuteix les previsions pessimistes d'exhibidors i distribuïdors.

JORDI PLAY

És impossible de fer pujar l'oferta en català del 3% sense fer una llei?

—No. De fet hauria estat possible i ho vàrem intentar. L'estiu de l'any passat vàrem preparar una oferta a les *majors* per fer un salt significatiu de la presència del català al cinema, en el context d'un pla integral a favor del sector del cinema a Catalunya. Era una oferta que, en cas que les *majors* haguessin acceptat, hauria implicat la projecció en català de les pel·lícules més taquilleres, amb el cost del doblatge i l'edició de còpies a càrrec de la Generalitat de Catalunya, però les *majors* van refusar

aquest pla. Ens hem trobat obligats a incorporar a la llei del cinema, que ja era en tràmit, tot de requisits lingüístics per garantir allò que volem. Nosaltres volem garantir que els ciutadans puguin triar en quina de les dues llengües de Catalunya volen veure el cinema. Aquesta és la nostra intenció. Aquest és el nord de les disposicions de caràcter lingüístic de la llei. Però vull recordar que vàrem fer una proposta per no haver de legislar i l'oferta va ser rebutjada frontalment per les *majors*, que no tenen cap interès en el foment del cinema en català.

—Què vol la llei?

—La imposició és la situació actual.

Al consumidor se li imposa el consum de cinema en castellà: concretament la quota és del 97% en castellà i 3% en català. Amb aquesta llei, el govern intervé per posar fi a aquesta imposició i permetre que el mercat funcioni lliurement. I permetre que el consumidor pugui triar. Hi ha una perversió en els termes. No podem permetre que es digui que aquesta llei imposa, obliga i fa quotes. Aquesta llei intervé per garantir la llibertat, que no és garantida per la imposició de les *majors*.

—L'avantprojecte preveu que el 50% de còpies d'aquells films dels quals es distribueixin més de setze cò-

pies hagin de ser en català. Això és per a aconseguir allò mateix que proposàveu? Traduir els films més taquillers?

—La intenció és que qualsevol pel·lícula que es distribueixi a Catalunya sigui disponible en totes dues llengües. Amb quines excepcions? Bàsicament dues: la primera: els films que són en versió original castellana o catalana. El cinema espanyol i el llatinoamericà no restarà sotmès a cap doblatge. Segona excepció: les pel·lícules diguem-ne petites. Nosaltres hem posat el llistó en les setze còpies per a Catalunya. Aquestes pel·lícules tampoc no restaran sotmeses a l'obligació de doblar al català, però si són subtítulades sí que tindran obligació de subtítular-les al català.

—Per què?

—Perquè el cost del doblatge és molt superior al de la subtítulació. El doblatge costa 40.000 euros de mitjana i el de la subtítulació, 4.000. Entenem que una pel·lícula petita no es pot permetre un segon doblatge —en faria inviable la distribució—, però sí que seria viable una segona subtítulació (si opten per la subtítulació). L'article 18 garanteix que el 80% del mercat —no de les pel·lícules sinó del mercat: les entrades venudes— resti subjecte a la paritat lingüística.

Un cop excloses les pel·lícules petites i les originals en espanyol o en català, la resta —un 75% o 80%— quedarien afectats per la paritat lingüística.

—Quants films són?

—L'any 2008, que és l'últim exercici sencer que tenim, n'hauria afectat uns 160, gairebé el 80% de la taquilla.

—Els distribuïdors amenacen de no enviar més de quinze còpies a Catalunya i així complir la llei i evitar les quotes.

—Ens consta aquesta amenaça i treballarem per modificar el redactat de l'article 18 de manera que tanquem la porta a aquesta picaresca. No podem permetre que hi hagi una porta oberta a l'incompliment de la llei tan òbvia com aquesta.

—Tant exhibidors com distribuïdors afirmen que les quotes originaran una baixada d'espectadors que podria ensorrar el sector —sobretot el dels exhibidors.

—És un escenari catastrofista que han posat en circulació de manera interessada. Si mireu el dictamen de la

JORDI PLAY

“Hem acceptat algunes al·legacions dels exhibidors i el projecte de llei no recollirà l'obligació de destinar el 5% de la recaptació a la millora de les sales”

Universitat Pompeu Fabra, que signa el catedràtic Oriol Amat, sobre l'impacte econòmic de la llei [vegeu-ne reportatge a la pàg. 20], a la conclusió quarta parla de l'impacte a la taquilla i presenta des de l'escenari més pessimista fins al més optimista. El més pessimista diu que hi ha una caiguda dels ingressos a la taquilla, per culpa de la llei, de 5,82 milions d'euros, i l'escenari més optimista parla d'un augment de 4,62 milions. Per tant, les *majors* mateix, en un dictamen encarregat per elles, reconeixen que aquesta llei pot portar més espectadors al cinema. En l'escenari més pessimista parlariem d'una caiguda de 5,82 milions d'euros anuals. Tenint en compte que la taquilla anual a Catalunya és d'uns 140 milions, es tracta d'una quantitat molt reduïda. I el govern ja ha dit, de totes les maneres possibles, que en cas que l'escenari real fos el pessimista, la llei ja preveu els mecanismes per a compensar el sector per aquest lucre cessant. No hi veiem el problema. Passa que les *ma-*

jors i els exhibidors es mouen amb una determinada inèrcia històrica de mercat que fa cinquanta anys que dura, i oposen una resistència molt gran al canvi. Són conscients que la llei vol rectificar unes inèrcies històriques, però preveu un seguit de mecanismes d'adaptació, de progressivitat i de suport al sector per permetre que aquest trànsit es produeixi en bones condicions i no afecti la salut de les empreses. Aquesta és la intenció del govern i el contingut de la llei.

—Als escenaris que esmenteu sobre baixada de taquilla, el dictamen encarregat per les *majors* suma dos conceptes més que portarien pèrdues: el cost del doblatge i la subtítulació, d'una banda, i la variació en la recaptació per la reducció de films (menys varietat a conseqüència de la decisió del exhibidors de dedicar moltes sales al mateix títol per oferir-lo en dues llengües). Aquí es dibuixarien dos escenaris pessimistes de pèrdues entre 19,2 milions i 3,4 milions d'euros.

—El cost del doblatge és un cost, no una pèrdua. Són conceptes diferents. I la llei no diu qui ha de pagar el doblatge. No diu que l'hagin de pagar ells ni que l'hagi de pagar la Generalitat. Per cobrir aquest cost es poden obtenir ajuts, com ara el de caràcter reintegrable. En la mesura que aquestes còpies doblades al català van a taquilla i generen uns ingressos, poden tenir un ajut: els podem avançar els diners i, si els recuperen a la taquilla, que puguin retornar la subvenció que han rebut. Aquest primer cost no és cap pèrdua. I a més pot ser ajudat per la Generalitat.

—L'estudi preveu que hi haurà pèrdues per la variació de la recaptació de resultes de la reducció de films. Creieu que es reduirà l'oferta de films a la cartellera perquè s'hauran de fer servir més sales per a català i castellà?

—No. Ho explicaré amb un exemple. De *Pirates del Carib*, a Catalunya, se n'han distribuït sempre —tant de la primera part com de la segona— 80 còpies. La llei diu que si se'n distribueixen 80 còpies, 40 han de ser en català i 40 en castellà. Els exhibidors diuen que el distribuïdor, en comptes de distribuir-ne 40 i 40, en farà 160, és a dir, 80 i 80. No cal ser premi Nobel per entendre que la decisió del distribuïdor mai no serà aquesta. Primer, tant si en fan més còpies com menys, el cost del doblatge és el mateix. Segon: el nombre de còpies que es distribueixen d'una pel·lícula el tenen molt estudiat. Si de *Pirates del Carib* sempre se n'han fet 80 és perquè és el nombre òptim de còpies. Els distribuïdors no passaran a fer-ne 160 còpies ni 120. Potser, per efecte de la llei, voldran apujar-ho a 90 o a 100 perquè hi hagi el màxim nombre de còpies en castellà, que ells consideren que tindran més espectadors. Això és la llibertat del distribuïdor. Però duplicar el nombre de còpies no és real ni plantejable.

—S'apujarà el preu del cinema, arran dels impostos amb què graveu la recaptació?

—Ja podem explicar que hem acceptat al·legacions dels exhibidors. A l'avantprojecte de llei que vàrem fer i vàrem sotmetre a audiència pública hi havia l'obligació de destinar el 5% de la recaptació a la millora de les sales. Els exhibidors han al·legat contra aquest

5% i molt probablement això ho acceptarem. El projecte de llei que aprovarà el govern no el recollirà.

No passa igual amb l'impost sobre l'exhibició. El projecte de llei l'hi incorporarà, però és molt petit, insignificant. La llei no determina de quina taxa impositiva parlem, però per al conjunt de la recaptació serà insignificant.

—Així, l'administració pagarà en part el cost?

—No. Dic que en el procés de negociació d'aquesta llei hi pot haver solucions que demanin ajuts públics, però en cap cas no parlem d'assumir el cent per cent del cost, i encara menys a fons perdut.

—El Servei Català de Doblatge de Televisió de Catalunya (TVC) sí que s'estalviarà diners.

—Aquesta és una de les qüestions que cal posar sobre la taula. Efectivament, TVC té el Servei Català de Doblatge que respon a una lògica molt senzilla: ja que TV3 acaba emetent les pel·lícules de les *majors*, el Servei Català de Doblatge ofereix a les *majors*, des de fa tres o quatre anys, la possibilitat de doblar-les —no pas al final del procés, quan s'ha d'emetre per la televisió, sinó al començament del procés—, de manera que les *majors* puguin incorporar la versió en català al DVD. Aquest és un servei que les *majors* també han rebutjat. Només n'hi ha una que hagi acceptat aquesta oferta, i els surt gratis. Les altres no ho accepten ni de franc. Ho dic perquè entengueu el tarannà de les *majors*. Quan la llei s'hagi aprovat, el Servei Català de Doblatge probablement serà clau per a estalviar costos no tan sols a les *majors* sinó també a la Generalitat, perquè són uns diners que TV3 ja té. Esperem que arribi el moment per a proposar això a TVC i a les *majors*. Pot ser una bona solució.

—Les sales de cinema valencianes i balears podrien aprofitar els films doblats al català?

—A nosaltres ens consta que hi ha molts cinemes al País Valencià i a les Illes que, si poguessin disposar de les còpies en català, les demanarien. Penso, per exemple, en cinemes que són propietat de l'ajuntament o d'una entitat associativa del municipi. Amb la llei garantim que el producte existirà. Si els

exhibidors valencians o balears demanen còpia en català, el distribuïdor no els podrà dir que no existeix.

—La llei també regula a favor de la versió original subtitulada (VOS)?

—L'article 18 donarà feina i activitat al sector del doblatge. Els actors i els estudis tenen una oportunitat de creixement econòmic que cal recordar. Al costat d'això la llei preveu mesures de foment de la versió original subtitulada. Entenem que hem de corregir el desequilibri entre cinema doblat i cinema en VOS. Hi ha molt més cinema doblat. En concret, el Fons de Foment a l'Exhibició es troba vinculat també a la VOS, de manera que exhibir en VOS tindrà premi. I la Xarxa Concertada de Pantalles Cinematogràfiques exhibirà en VOS. Aquesta xarxa, que la Generalitat concertarà amb els titulars de sales privades per garantir l'exhibició d'un determinat tipus de cinema —bàsicament cinema català, europeu i diguem-ne *cinema cultural* d'uns altres orígens—, funcionarà en VOS. És una llei que pretén fomentar la VOS, perquè és infrarepresentada.

—I el cinema català, el fet aquí, també se'n beneficiarà?

—De fet, aquest era el principal objectiu de la llei. Aquesta llei arriba en un bon moment del cinema en català, des del punt de vista de prestigi i qualitat artística. Crec que tenim un bon cinema de festival, bon cinema cultural i artístic que circula pels festivals i que aconsegueix una marca de qualitat: cada vegada es reconeix a més llocs del món i els premis ho demostren. Això s'ha de preservar. Però tenim un repte al sector del cinema comercial. No hem aconseguit un cinema que porti públic a les sales. Com que aquest és l'objectiu principal, la llei estableix la coordinació obligatòria de les polítiques de l'Institut Català d'Indústries Culturals i la TVC. És allò que hem anomenat acord marc per al foment de l'activitat cinematogràfica, que pretén optimitzar la inversió que es fa cada any en cinema, que és molt alta: entre 30 milions i 40 milions d'euros públics van a la producció catalana de cinema. Es tracta de mirar que aquesta inversió doni resultats no tan sols artístics, com ara, sinó també pel que fa a públic.

Alex Milian